

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A Szent László-Nyomda-Részvénytársaság.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

A mézes madzag.

I.

Mély sajnálatunkat fejezzük ki azon jelenet fölött, mely a magyar képviselőházban a Bánffy-miniszterium bemutatása alkalmával lejátszódott.

A liberalismus odasülyesztette a népképviselőt ügyét, hogy a korona ugynevezett bizalmasait, az ország kormányát első beléptekor gunyos hahotával fogadják, nyilatkozásait maró élcezzel kísérik, s a mi legfájdalmasabb, nevetéssé teszik.

A közhatalom, a tekintély, a törvényőr — ott állott a pellengéren . . .

És tette ezt a liberalismus a — liberalizmussal! Maga körül már mindent elpusztított; most már marja, falja önmagát. — De ez még hagyján volna! Hanem elhomályosítja, beszennyezi és értékében megcsontítja ama közkinccset: a fensőbbesség tekintélyét s az iránta kötelező tiszteletet is, mely nélkül nincs rend, fegyelem, nincs béke és nyugalom.

Most azután nem tudjuk: ezen országos látványosság elszomorító mozzanatainak mérlegelésénél súlyosító vagy enyhítő körülmény-e, de tagadhatatlan az, hogy arra az elbánásra az új kormány elnöke hatalmasan rászolgált.

Mert programjának egész sorrendje nem volt egyéb, mint bókolás minden oldal felé; egymást fölemészítő ígéret minden pártnak: egymást lehetetlenítő biztatás minden felekezet részére; egymást kizáró reménykeltés a különböző árnyalatok közt. Csupa vaskarika fából; az a sok karika is négyszög alakjában. Vagy ha jobban tetszik, hosszú-hosszu mézes madzag, végig huzva a szájak — előtt.

Mi azonban, lapunk irányához képest, az erős biztatásnak csak néhány pontjához akarunk röviden hozzászólni.

Az új kormányelnök, elődje örökösének vallván magát, a már szentesített három egyházpolitikai törvény teljertalmu (az ő új szava!) végrehajtását

ígéri meg és pedig a törvényben megállapított időben. — De mindjárt hozzáteszi, hogy ezt oly módon csinálja majd, hogy az egyes hitfelekezetek érdekeinek és érzelmeinek (!) megsértése elkerültesse.

Tisztelettel kérdezzük itt minden józan gondolkozású elfogulatlan olvasótól: lehet-e az itt értett felekezetek, vagyis a latin és gör. szert. kath. és a gör. keleti vallásu, valamint a positiv hit alapján álló protest. honpolgárok vallási érdekeinek és hitbeli érzelmeinek, szóval lelkiismeretének, lelkiismereti szabadságának megsértése nélkül pl. a polgári házasság törvényét végrehajtani?

Hiszen ezen lelkiismeretek felszólaltak a tervbe vett törvény ellen! Hiszen közállapotainkat felforgatással fenyegető minden bajaink forrását tulajdonképpen a lelkiismereteknek megokolatlan, erőszakos megsértése; a vallásos érzelmek felszólalásának rideg visszautasítása képezi!

Tehát azzal az ostorral akar az új kormány gyógyítani, melylyel elődje végig sebzett bennünket?

Avagy a végrejtés lesz ennyire szelidebb, mint maga a törvény?

Általános ugyan a panasz a törvényalkotásnak azon mostani módja miatt, hogy a törvény egy szakasza az illető minisztert felhatalmazza a rendeleti uton való intézkedésre; ami azután több esetben a törvény erőszakos magyarázatát vagy valódi intenciójának megmésztését is vonja maga után.

De vajjon lehet-e ily eljárás az új kormányelnök biztatásának értelme? Semmiesetre sem. Ilyenre a törvény nem ad hatalmat; és már a tárgyaláskor a többség merevsége, melylyel minden módosítást ridegen visszautasított s az ellenzékét zsarnok módon hallgatásra kényszerítette, — épen semmi kezességet nem nyújt a — szelid végrehajtásra.

Különben is a törvény törvény, és pedig lelkiismeretünket sértő erőszakos tör-

vény, melynek élet, fájdalmát semmiféle syrén hangu csábító ígéret a végrehajtásra nézve, el nem veszi.

Ez is csak olyan mézes madzag, mint az 1892. évi képviselő-választások alkalmával a liberális sajtónak azon, folyvást ismételt ígérete, biztatása, hogy t. i. a hires februári rendelet miatt a katolikusok ne aggódjanak, mert a hinárból való kibontakozás nagy titkát az arra hivatott egyházfő már kitalálta; — — és a választások lezajlása után kipattant a nagy titok, hogy nincs titok, nincs orvosság, csak — a polgári házasságban.

Ne tartson az új kormányelnök ur bennünket oly naivoknak, hogy ezen ígéretét többnek vegyük, mint a mennyi, t. i. mézes madzagnak.

Többi biztatásairól holnap.

A képviselőház az ujonnan megválasztott br. Sztójanovics György és Zelenyák János mandátumát 30 napi fentartással igazolta.

A katolikus néppárt szervezkedése. Mind sürűbben érkeznek a hírek az egész országból a katolikus néppárt szervezkedéséről. Szegeden, Csongrádon, Békésen, Kecskeméten, Szolnokon serényen folyik az akció a néppárt szervezése érdekében. Legutóbb Sár-Szent-Miklóson alakult meg a katolikus néppárt, 650 taggal. A párt elnökévé a nép egyhangulag Radnics Imrét választotta meg.

Országgyűlés.

Elnök: Andrássy Tivadar gróf, jegyzők: Molnár Antal, Esterházy Kálmán gróf, Bartók Lajos. A miniszterek mind jelen vannak.

Andrássy Tivadar gr. elnök: Az ülést megnyitja, néhány lényegtelen bejelentést tett s ezután megkezdődtek a névszerint való szavazások a házelnöki tisztségre.

A szavazásra minden politikai pártból nagy számban jelentek meg. Berukkoltak a horvát-országyűlési képviselők is, akik ezuttal megmentették az elbukástól a szabadelvűpárt jelöltjét, Szilágyi Dezsőt, Juszt Gyula ellenében. A szavazás igen nagy élénkséggel folyt. A miniszterium tagjai közül természetesen csak Josipovich és Festetich gróf miniszter szavazhattak, mint-hogy a többinek nincs képviselői mandátuma. A karzatok szépen megteltek.

A szavazás eredménye ez:

Beadatott: 353 szavazat. Üres volt 2 szavazó-lap. Szilágyi Dezső kapott 207 sza-

vazatot. Justh Gyulára 141 képviselő szavazott.

Andrássy gróf elnök ezt az eredményt kihirdeti és Szilágyit megválasztott házelnöknek jelenti ki.

A kormánypart lelkesen éljenzett, a szélsőbal pedig tekintettel a 29 horvátországi szavazatra és a 11 szász szavazatra, zsviózott és hochozott.

Az elnök most elrendeli a névszerinti szavazást a ház alelnöki állásra. A jelöltek: Berzeviczy Albert és Gullner Gyula. Szavazás közben az ellenzék oldaláról többször kiáltanak: Hozzátok már el Szilágyit! Hadd lássuk Prometeusz urat!

A szavazás eredménye a következő:

Beadatott 364 szavazat. Ebből Berzeviczy Albertre esett 214 szavazat, Gullner Gyulára pedig 150 szavazat. Alelnökké tehát megválasztották 64 szótöbbséggel Berzeviczy Albertet.

Andrássy Tivadar gróf elnök: Kihirdeti az eredményt, amire a kormánypart éljenez, az ellenzék zsviózik.

A szavazás alatt künn a folyosón sűrű csoportokba verődtek a képviselők s nagy heveséssel tárgyalták azt a valószínű esetet, hogy a függetlenségi párt tagjai közül többen az elnöki szavazásnál, titkos lévén a szavazás, Szilágyira szavaztak; a kormánypartból kilépett képviselők, Szápáryék, azt állítják, hogy ők hűségesen leszavazták Justhra, így beszélnek a nemzeti pártiak is. Máskülönbem nem érthető meg az a nagy többség, amelylyel Justh elbukott.

Szilágyi Dezső (diszmagyarban) elfoglalja az elnöki széklet. A kormánypart és a karzat is perczekig tapsol és éljenez. Mire Szilágyi elnök-társa nevében is így nyilatkozik. Midőn a ház akaratából, helyét elfoglalja, a Háznak köszönetét fejezi ki a nagy megtiszteltetésért. Meggyőződve van, hogy azt meg is érdemli, ha ráfog szolgálni. Megőrzi a ház alkotmányos jogait és csendjét. A hatalmat pártatlanul fogja kezelni (Perczekig tartó éljenzés minden oldalról). — Mindenkit biztosítani akar alkotmányos jogának gyakorlatáról, a ház előrendje föntartásáról. Ez csak úgy következhetik be, ha a ház tagjai támogatni fogják a jog érvényesítésében. — Nincs állam Európában, amelyben oly figyelemmel nézne az ország közönsége a parlamentre, mint nálunk. Az idő böles fölhasználásával, — hiszi, hogy a ház meg fog annak a várakozásnak felelni.

Ugron Gábor: Üdvözlí Szilágyit a nagy méltóságban, amelyet tehetségénél fogva megérdemel. Szilágyi hangoztatta a pártatlanságot.

Erre nem adhat más feleletet, minthogy ha az elnök a kezébe adott mérhetetlen hatalmat, jól fogja fölhasználni, amint ígérte, csak teljes elismerésre számíthat.

Madarász József, arra hivatkozással, hogy már 48-ban tagja volt a Háznak, üdvözlí az elnököt a pártatlanságra tett nyilatkozatáért.

Következik a napirend második tárgya:

nyilatkozatok a miniszteri bemutatkozóhoz.

Első felszólaló

Bethlen Gábor gróf nemzeti párti: A miniszterelnök szombati programbeszédét bíráló alá veszi és fejtegeti. Ugy tartja, hogy a miniszterelnöki program rendkívül klasszikus, különösen a nemzetiségekre vonatkozó részében. Ebbe a programba sokat bele lehet magyarázni, ami talán nem is szándéka a miniszterelnöknek. Mindenesetre több határozottságot kíván a kormány nyilatkozatoktól. (Helyeslés balfelől.)

Meltzl Oszkár szász képviselő a függetlenségi párt zugása közben beszél. Szápáry Gyula grófnak ama kijelentésére reflektál, hogy ha a kormány valamely érdekes csoport közreműködésére reflektál . . .

Endrey Gyula: Bevallja? (Derűtség.)

Meltzl Oszkár: . . . az kárára lesz a hazának. Ne feledjék el, hogy a szászok hazafiak, a közös haza javára iparkodnak dolgozni. Ugy tekintendők tehát, mint nem külön érdek s nem külön politikai csoport. Hosszasabban nyilatkozik arról, mikép kellett a Bánffy báró jobb ismeretének megváltozni. Kérdi a miniszterelnököt: vajon akceptálja-e azt a programot, amely alapján őt és szász társait a parlamentbe beválasztották?

Bánffy Dezső: Mikor miniszterelnökségre ő felsége felszólította, már akkor kérdezték a szászok tőlük, elfogadja-e a szász néppárt programját. Felelte erre az, hogy ami a szász néppárt programjában foglaltatik, az ellenkezik a nemzetiségi törvényvel, de nem helyesítheti és nem engedheti meg a külön nemzetiségek szerinti politikai csoportosulást. (Helyeslés.)

Hermann Ottó: Tisztelt Ház! (Nagy zaj. Bánffy báró föl kél helyéről.)

Szilágyi: Kérem a képviselő urakat, sziveskedjenek elfoglalni helyeiket. (Bánffy hamar leül, mire nagy derűtség keletkezik.)

Hermann Ottó: A válság egész lefolyásának inparlamentáris voltát fejtegeti. Csodálja, hogy a kormányt diadala tetőpontján elbocsátották. Hivatkozik az angol lapok közléseire is, a melyek sehogy se tudják megérteni ezt az anomáliát. Leginkább csodálni való a következő

dolog: a korona elbocsátja a szabadelvű párt egyik kormányát, mikor győz, s megbizzza ugyanazon program alapján e párt egy másik miniszteriumát, amely bukás elé néz. A válság kérdését tovább fejtegetve, fölhozza Széchen Antal gróf nevét is, aki kiszakította magát a nemzet szívéből.

Szilágyi Dezső: Figyelmeztetem a szónokot, hogy távollevőt ilyen kifejezéssel illetni, nem igazságos. (Általános helyeslés.)

Hermann Ottó: Az egész krízisből az a meggyőződése származott, hogy annak a lefolyása s különösen az elbocsátó okirat ellenjegyzés nélkül kiadása, ellenkezik azzal a törvényvel, a amelyről a korona azt mondja, megtartja és megtartatja . . . (A szónok megáll.)

Papp Elek jegyző: Asbóth János. (Viharos derűtség.)

Hermann Ottó: Nem a jegyzőnek, hanem a Háznak beszél. Ez után fejtegeti, hogy a Wekerle-kabinet maradhatott volna időtlen-időig, ha katonaságot állít a Kossuth-tüntetések elé. Nem tette, hát bukott; mert megvagyon írva, hogy bizonyos helyen se nem tanulnak, se nem felednek semmit soha. Nagy hibájául rótták fel bizonyos helyen azt is Wekerlék, hogy gazdasíztíu létére miniszterelnök merészkedett lenni. Végül kijelenti, hogy nem viseltetik bizalommal (Helyeslés) a mostani kormány iránt.

Serbán Miklós Bethlen Gábor beszédére reflektálva, fejtegeti nemzetiségi politikáját.

Szilágyi Dezső: Szavait helyreigazítani joga van, de új beszédet nem tarthat.

Serbán: Akkor kérem a ház engedelmét, hogy új beszédet tarthassak.

Szilágyi Dezső: kifejtí, hogy ilyen engedélyt a Ház nem adhat.

Serbán Miklós dühösen leül, azután még dühösebben elmegy. (Perczekig tartó zaj.)

Asbóth János: A fuzió kérdését fejtegeti és Darányi beszédére reflektál, amelyből azt vette ki, hogy Khuen saját hibáján szenvedett hajótörést meg nem bizatása.

A gyűlés vége d. u. 2 órakor.

Lapszemle.

Budapest, 1895. jan. 20.

Magyar Állam szerint csak a miniszterium tagjai változtak meg, de az elvek ugyanazok maradtak. A küzdelem tovább foly, csak hogy azzal a külömbiséggel, hogy a kilátás a győzelemre nagyon javult. A szabadelvű párt végnapjait éli, vagy legjobb esetben is a fuzió csak idő kérdése.

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Késői ébredés.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Irta: Kemechey Jenő.

Már harminczkét éves volt és még mindig semmi.

Szaladozott egyik pályáról a másikra. Mindenütt kezdett, még pedig eléggé sikeresen, valamit. Hanem a megkezdett munka gyümölcseit: a célhoz jutást, soha se volt türelme bevárni.

Szóval állhatatlan, nyugtalan vérű ember, az akaratöronek igen nagy mértékű hiányával.

Még a szerelmeivel is úgy volt, hogy rendszeren nagy tüzzel látott az ostromhoz. Az ellenállás eleinte csiklandozta, aztán esüggedtíette s rövidesen másutt ígyekezett magának kárpótlást szerezni, igazabban örök szomját, (a soha ki nem elégíthetöt, mert az ivásig soha el nem jutott) csillapítani.

Különbem egyre tervezgetett. Majd így, majd úgy akarta az elvesztett éveket s a hátramaradást pótolni; de mindig csak a terveknél maradt. Ha bele fogott is egyikbe-másikba, soha nem volt akaratereje azt ki is vinni. Mindig valami »jobb eszméje« támadt, amelyért a megkezdett munkát abba hagyta s végre is egész élete csupa illuziónak, egyre tartó halogatásnak és kapkodásnak bizonyult.

Ekkor történt, harminczkét éves korában, hogy többé nem érezte magát ifjunak, rugal-

masnak s belátta, hogy a folytonos kísérletezésre már nincs ideje. Révbe kell jutnia minden áron. A szép álmok, a fényes jövő pálya bére, amit a saját tehetségeinek szánt, szerte foszlottak.

Elötte állott a küzdelmes világ előrefutó, nagyot haladt embereivel. Látta barátait, a magánál sokkal kevesebbre becsült embereket, a kitüzött ezélnál, boldog családi fészkekben, amíg ő még mindig a kezdet kezdetén állott.

Látta a maga elmaradásában és a mások előrejutásában, hogy ábrándokban élt, mikor mindent a tervekre és a barátság koczkalapjára vetett. Azoké a világ, akik tudnak a maguk érdekében cselekedni és akik tudnak másokat a maguk érdekének fölhasználni. Ez egy kicsit önzés, de a törekvés önzése. Az olyan ember, aminő ő volt, aki mindenkivel szemben a szélsőség vitte az udvarias szolgálat-készséget és soha nem tudta annak viszonzását a maga részére biztosítani, úgy elmarad, hogy többé nyargalva sem éri be a versenypályát.

Amikor idáig jutott, már kissé kopaszodó fejjel, kiégett szívvél, tele csalódással s egy új munka kezdésétől való irtózáttal, e szavakra fakadt:

— Öreg vagyok.

Egy kissé lejjebb esuzott a párnákról és lábait, amelyekben végighasított valami görcsös fájdalom, odaszoritotta az ágy támlájához és nyomkodta, míg lassacsán megszűnt a fájdalom.

Bizonyos volt benne, ha frissen kiugrik ágyából és erősen talpra áll a bolyhos szőnyegen, menten megszűnik a fájdalom, de annyi

akaraterő se volt benne, hogy az előtt fölkeljen, mielőtt »muszáj.«

Érezte ezt a gyöngeséget s bizonyos erkölcsi undor lepte meg a saját tehetetlenségével szemben.

Szinte összerázkódott, mikor a multjára és jelenére gondolt.

Többé nem volt semmi reménye, hogy valamit még csinálhatna magából.

Füleiről lehozta a paplant és kitekintett az ablakon. Hideg, szinte fagyos márcziusi eső szíttált odakünn.

— Mennyire lehet az idő? — Ez a kérdés ötlött fel előtte. Nem tudhatta meg, mert órája már egy hónap óta elromlott s hallogatja a megcsináltatását.

Várnia kellett, míg a toronyóra ütni fog. A toronyóra azonban csak egyet ütött. Annyit tudhatott meg belőle, hogy egy negyed óra van; de hogy mennyire? már arról sejtelmese volt.

Tehát várt. Várta míg az óra kettőt, három, aztán négyet üt s végre kikongatja, hogy délutáni két óra van.

Ez a kései idő aztán eszéhe juttatott egyet mást. Többek közt, hogy délelött megkellett volna látogatnia Albint, ezt a szép, szöke özvegyet, ki ma várta, sőt kikötötte, hogy meglátogassa. Mikor este elbucsztak, igen melegen szoritá meg kezét. Jóságos, tengermély kék szeméből szelíd, biztató mosolygás sugárzott feléje és édes ajkairól az édes bucsu-szóhoz hozzá füzte ezeket a szavakat is:

— Aztán ne feledjen el, kedves Dénes, olvasgatni, tanulgatni. Igazán kár volna lemon-

Hazánk azt mondja, hogy a kormány bemutatkozása legkevésbé sem emeli hűveinek bizalmát. Az egész kabinet csak újabb bizonyítéka annak, hogy a szabadelvű párt haldoklik; ezen csak a fuzió segíthet, Bánffyban erre meg is van az akarat, csak az a kérdés, hogy lesz-e elég ereje is hozzá. Mert a mostani körülmények sokáig nem tarthatnak.

Pesti Napló a Bánffy programját megfelelőnek tartja a helyzethez képest, csak az a baj, hogy az új emberek nem lesznek akezeztálva az ellenzék által s így a kormány helyzete nehéz, azért így békés kiegyezésre kell lépni.

Magyarország azt mondja, hogy ily miniszteriummal szemben minő a Bánffy-kabinet a harezot könnyű felvenni. Az egész ország kacajjal fogadta a program beszédet s mindenki biztosra veszi a közeli bukást. Csak egyetlen kijelentése van Bánffynak, mely elismerésre tarthat számot s ez az, hogy a nemzeti igényeket tekintetbe veszi ugyan, de az egységes nemzeti jelleget korlátozni nem engedi.

Pesti Hírlap szerint nem volt ugyan impozáns az új kabinet bemutatkozása, de mivel csak személyváltozásról van szó és nem irányváltozásról, ez nem nagy baj. A Bánffy beszédéből reményt merítettünk a jövőre, hogy a liberálisizmus a jövőben sem fog csorbát szenvedni.

Nemzet szerint az ellenzék kaczagott ugyan a Bánffy programbeszédén és bevonulásán, a szónoki pálmát ugyan Apponyinak ítéli oda és nem Bánffynak, de azért az országgyűlés azzal a meggyőződéssel oszlott szét, hogy a kabinet válság megoldása jó és az országnak sok szolgálatot fog tenni. A szabadelvű párt bizalma pedig megerősödött.

Magyar Hírlap azt mondja, hogy a lelépelt kormányt helyéről nem az ország akaratára mozdította el s a Bánffy-kabinet sem az ország akaratából keletkezett s ennek oka pedig az őszinteség hiánya, így nem állhatnak fel kabinetek, mert a parlament hatalma csak addig áll fenn, míg ott elég bátorság van az igazság kimondására.

Nemzeti Ujság azt állítja a Bánffy-miniszteriumról, hogy annak megjelenése a házban szögyen az országra nézve. A program egy bukott politikának folytatása és erőszakolása és kivihetetlen feladatok célul kitűzése. Kimutatja, hogy a mostani ellenzékkel szemben a kormány helyzete nagyon veszélyezett.

Egyetértés szerint a régi és új kormány között csak az a különbség, hogy azelőtt erősebb most gyengébb kezekben van a hatalom, de magának a hatalomnak alapja a szabadelvű párt sem fog már soká élni, mert egy kisebbségben lévő párt nem bírhatja sokáig a hatalmat.

Pester Lloyd méltatva az új programot, csodálja, hogy az ellenzék a fuzió ellen van, mikor ez még a saját hasznukra is lenne, de a mai politikai viszonyok mellett azt hiszi, hogy a kérdés rövid időn tisztázva lesz, még pedig a szabadelvű párt javára.

Neues Pester Journal részletesen kiterjeszkedik a Bánffy programjának minden főbb mozzanatára s hozzá fűzi megjegyzéseit s az egészről azt hozza ki, hogy bízik az új kormányban s a fuzió létrejöttében.

Budapesti Hírlap azt mondja, hogy az új kabinetet a ház nem vette komolyan s előreláthatólag az egész ország sem fogja annak tartani. Apponyi hatásos beszédet tartott a 67-es alap megvédéséről, ez már csak azért is fontos, mert ez alap szeretetét fel kell a nemzetben kelteni. A Serbán beszédét helytelennek tartja, csak abban rokonszenvez vele, hogy a Bánffy programjának ellene van.

Nagyváradváros közügyei.

Nagyvárad város közegészségügyi bizottsága tegnap délután Grósz Albert dr. elnöke alatt ülést tartott. Jelenvoltak; Sal Ferencz polgármester, dr. Hoványi Ferencz, dr. Kornstein Lajos, dr. Kutiák Ágoston, dr. Baróthy Ákos, dr. Rednik József, Stark Gyula, Szmekta József, dr. Berkovits Miklós és Komlóssy József aljegyző. A bizottság a körös-uteza s a gypszeél között elterülő részen fellépett typhus elfojtására a következő határozatot hozta javaslatba: A jelzett részen a kutak elzárandók; a lakosság a vízvezeteki víz használatára szorítandó. A város lakossága a körös vizének használatától óvakodjék, a kutvizet csak felforrva használja. Egyébként a közönséget a közkutakra utalják s átiratot intéznek a tanáshoz, hogy ahol közkut nincs ott a vízvezeték vezetesse be s közkutakat állíttason fel. A szemetet hordassák ki s a fertőtlenítést végezze, még pedig mésztejjel. Mindezek betartására a

a kapitányi hivatal plakátokon hívja fel a közönséget. A főorvos negyedéves jelentését a bizottság tudomásul vette.

937/1295.

Nagyvárad város polgármesterétől.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatóságánál egy, évi 800 frt fizetés s 300 frt lakbér javadalmazással egybekötött adópénztárnoki és egy, évi 400 frt fizetés s 100 frt lakbérilletményvel javadalmazott irnoki állás jött üresedésbe, melyekre a törvényhatósági bizottság 1/422/1895. számú határozata folytán ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva mindazokat, kik ezen választás útján betöltendő s nyugdíjigényrel egybekötött állások valamelyikét elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen és pedig az adópénztárnoki állást illetőleg az 1883. évi I. t. cz. 18. §-ában, az irnoki állást illetőleg pedig az 1883. évi I. t. cz. 19. §-ában előirt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket közvetlenül Nagyvárad város főispánjához az 1895. évi február hó 9-ik napjáig annyival is inkább adják be, mivel a később érkező, valamint a kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A megválasztandó pénztárnok a városi szervezeti szabályzat 171. §-a értelmében egy évi fizetése kétszeresének megfelelő biztosítékot tartozik a város pénztárába letenni, miért is a megválasztandó adópénztárnok csak ezen feltétel teljesítése esetén foglalhatja el állását, s csak attól függőleg fog fent jelzett javadalmazása folyóvá tétetni.

Nagyvárad, 1895. január 19-én.

Sal Ferencz, s. k.

kir. tan. polgármester.

H i r d e t m é n y .

Az 1883. évi XLIV. t. cz. 14. §-a és a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumnak 66497—1884. sz. alatt kelt rendelete értelmében az 1895-re megindítandó hadmentességi díjjak összeírása és kivetéséhez szükséges bejelentési-ívek benyújtására záros határidőül f. évi február hó 28-ika tűzetett ki.

Ennél fogva az 1880. XXVII. t.-cz. 13-ik §-a 3-ik pontja értelmében felhivatnak Nagyváradváros összes hadmentességi-díj fizetésre kötelezett egyénei, miszerint

Egy jókora üveg morphiom volt az ágya melletti széken. Gyomor baja ellen rendelte az orvosra már két hét előtt, csöppenként kellett volna beszédnie, de még csak ki se bontotta. — Egyre várta, hogy majd csak nem lesz reá szükség. Az orvoságos üveg mellett ott volt az Albin arczképe, kissé összecsapogtatva a reggeli kávéból és kissé megfakultan.

Ezt az arczképet kezébe vette, elmerengett a hasonmáson, a bizonyára örökké elvesztett menyországon. Szerette volna, ha valaki belép szobájába és kegyetlenül elveri, mint rossz gyereket. Aztán az üveget vette kezébe. Nézte a gyilkos nedv csillogását.

Álmai, ábrándjai, összetört reményei jelentek meg előtte csillogó köntösükben, szép sorjában egymás mellett és egymás után.

Egyszer csak letörte az üveg tetejét. Keze vérzett. Meg se törülte.

— Nem lesz belőlem ember, — nyöszörögte, — soha, soha.

— És az utolsó csöppig kiürítette az altató mérget.

A p r ó s á g .

A lustaság netovábbja. Egy vidéki kovácmesterhez beállit egy borzas kovács legény. Mester: Akar valamit? Legény: Kérdezni akartam, nem fogadna-e fel legénynek? Mester: Nem lehet, mindent magam csinállok. Legény: No ez épen nekem való hely volna.

dania a hétköznapi, de boldogságot nyújtó polgári pályáról. De nem zaklatom mindig. Holnap jöjjön el. Kedvesebb leszek, mint ma.

Aztán besurrott a kapun.

Dénes pedig egy nehéz érzéssel és egy nehéz önváddal hátramaradt. Gondolkozába esett, aztán csendes, téveteleg járással, álmosan megindult a vendéglő felé. Az éj egy részét ott tölté. Eleinte mérlegelte az Albin kedves, biztató szavainak értékét. Gyerekesen csombékot kötött zsebkezdőjére nehogy elfelejtse a délelőtti terminust, amikor is végre-valahára nyilatkozni fog, megkéri az Albin kezét, s talán az új helyzet s a boldogság előérzete önt bele egy kis akaratot, hogy törve-törjön a cél felé, melynek végén ott áll majd a kellemes, meleg, családi fészék.

Hanem aztán társaságba jutott s feledett minden mást.

Most, kései fölédredésekor, hogy az ablakon kitekintett, mindez ismét észébe jutott s mig a toronyóra elkongatta a délutáni kettőt, örökké munkás képzeletében fölillant a szöke asszony sugár alakja, a csinos tollbóbitás kalapkával, a derült homlokkal, a jóságos, fényes szemekkel, az üde, fehér arczon a piczi gödrücskével, a kívánatos, édes ajkakkal, a telt fehér nyakon a bíber prémmel s a keztyűs kézzel, amely pihent az ölében.

Az egész asszony úgy tűnt föl most előtte, mint a sugárzó végcél, a melengető fényes nap s a teli virágos kert. Egyszerre forró érzés ömlött el szívéen. Nem tagadhatta el maga előtt, hogy ez az asszony neki mindene. — Szereti,

imádja; nem tudna elszakadni tőle soha, semmi áron.

Ha kissé későskén is; ha kissé alantasabb szállással, mint tervezé; de még beröppenhetne a boldogság honába; csak egy évig, csak egy fél évig volna képes lankadatlanul dolgozni, a kapkodást abba hagyni és egy cél felé törekedni. De nem képes.

Ime bizonyosság reá mai lustasága is.

Minő édes szavakkal invitálta magához Albin délelőtre és ő elfeküdté az egész dél-előttöt.

Talán ma lett volna az egyetlen nap, mikor rosszasága mellett is az az angyali jóság reá borította volna szeretetének fátyolát, kitartha volna szívét s most talán ő lenne a legboldogabb, munkás ember egy új élet küszöbén.

Mind ebből most semmi.

Elkeseredetten sóhajtott föl.

— Nem lesz belőlem ember soha! soha. Hogy menjek most hozzá? Uj hazugsággal? Könyörgő szóval? — Nem tehetem, egyiket se tehetem.

A nyomasztó érzések legnyomasztóbbika: a kétségbeesés nehezedett reá. Ugy tűnt föl előtte, mintha borzasztó álomban fetrengene, egy sziklalom szakadna reá s nem bírna menekülő mozdatulot tenni.

Agya mintha kiürült és szíve, mintha csordultig megtellett volna vérrel.

Azt hívé ez a vér lassacsán kibugyog, elcsöpörög szívéből s akkor az is üres, hideg és élettelen lesz. Amíg ez bekövetkezik, az önutalát éveit kell leélnie.

a) polgári állásukat;
b) lakásukat;
c) azon sorozó járás, illetőleg község nevét, melyben a törvény 1. §-ban felsorolt okok valamelyikéből a hadi (hadi tengerészeti) vagy honvédségbeli szolgálat alól mentesítették;
d) azon évet, melytől fogva a felmentés számítható és

e) a reájok esetleg azon családfőre, kiknek családjához tartoznak, a megelőző 1894-dik évben állandó lakhelyükön, esetleg más községekben is kivetett egyenes államadók összegét hitelesen kimutatni;

f) azon véd- illetve díj-köteleseknek, kiknek hadmentességi díjját a törvény 10-ik §-a értelmében a családfő fizeti, a családfő nevét, a megelőző 1894. évi adóját;

g) azon véd- illetve díjkötelesek pedig, a kiknek hadmentességi díjját ugyanazon törvény 11-ik §-a értelmében a munkaadó fizeti, a munkaadó nevét és lakását a fent kitett záros határidő alatt ezen városi adóhivatal udvari hátsó épületében rendelkezésére álló űrlapokon bejelenteni.

Azon véd- illetve díj-köteles, ki ezen bejelentést elmulasztotta s e hivatal által bekívánt adatokat a kitűzött határidőben be nem szolgáltatotta, az a fentidézett törvény 20. §-a értelmében a reája kivetett hadmentességi díj 3—6 szoros összegének megfelelő pénzbírsággal esetleg megfelelő fogsággal fog sújtatni.

Nagyvárad, 1895. január hó.

Bordé Ferencz,

adó- és pénzügyi tanácsnok.

Karcolatok.

Liberális logika. A »Szabadság« jan. 20-iki számában nem akar ugyan »kis dologból nagy dolgot fűni«; azonban kapva kap egy eseten, mely szerint az anyakönyvvezetés államosítása mellett volna argumentum.

T. i. egy baptistává lett házaspárnak, a vallásváltoztatás után született két gyermekét, nem akarta egy gör. kath. lelkész anyakönyvezni. Ergo: szükséges az állami anyakönyvvezetés.

Ez a »Szabadság« logikája.

Persze a dolog úgy áll, hogy egy 1875. évi kormányrendelet szerint a bevett vallásfelekezetekből kilépett szülőknek keresztségre nem bocsátott gyermekeit a közigazg. hatóságok kötelesek anyakönyvezni, nyilvántartani és sorozás alá bejelenteni.

Ergo: a kath. lelkészi hivatal kereszteltjeinek anyakönyvében semmi helye a baptisták meg nem keresztelt gyermekeinek. — Másodszer: a mulasztást nem a gör. kath. lelkész, hanem az a bizonyos körjegyző követte el. — Harmadszor a lelkész tudta, a körjegyző pedig nem tudta s elmulasztotta köteleességét.

Ezek szerint az anyakönyvvezetést ugyan kár lesz államosítani.

Hanem persze irni mindenről a türelmes papírra könnyű; de tanulás és tudás nélkül irni — liberális logikára vezet.

NAPTÁR.

— Január 22. —

Kedd. Róm. kath. Vincze. Prot. Vincze. Gör. kel. Nissz. Gergely. Izr. Tebeth 26.

Nap kel 7 óra 21 p., nyug. 4 óra 31 p. Holdkelte 5 óra 27 p., nyug. 12 óra 44 p.

Január 22. Zenekedvelők tánczczal egybekötött estélye a Sasban.

26. H. Tiszti-estély.

26. A belényesi ipartestület tánczmulatsága.

26. Molnárók bálja a »Zöldfában«.

26. A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat közgyűlése.

27. A Szépitési-egylet közgyűlése.

27. A nagyvárad 48-as kör estélye.

28. Vadász-bál Szalárdon.

31. Nagyvárad 1. román ifjuság tánczestélye.

Február 1. Nagyvárad 1. kereskedelmi akadémia megnyitása.

2. Szalontai olvasó-egylet tánkzestélye.

2. Kaszinó bál Nagyszalontán.

2. Iparos bál Sarkadon.

2. Jelmez-bál Mező-Telegden.

Február 2. Velencei népkör bálja.

5. Váry Szabó Béláné kolon bálja a Zöldfában.

9. Kereskedő ifjak köre bálja.

10. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.

10. Polgári kör bálja Sarkadon.

10. A nagyvárad 1. iparos ifjak önképző körének tánczestélye a Zöldfa szállodában.

11. Muzeum bál a Sasban.

16. Jelmezes tiszti estély.

17. Református bál a Fehete Sasban.

26. Zenekedvelők zeneestélye Fekete Sasban.

Márcz. 16. Zenekedvelők philharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

*** A király dédunokája meghalt.**

Szomoru hír érkezett Troppauból, tegnapelőtt este 6 órakor meghalt a király dédunokája, Seefried báró és Erzsébet herczegnő két hetes kis leánykája, Gizella. A királyt, kit táviratilag értesítettek a halál esetről, a csapás nagyon lesújtotta.

*** Lukács László és Dániel Ernő** miniszterek ma tudatták Biharmegye közigazgatási bizottságával miniszterre történt kinevezetésüket, s kéri a bizottságot, miszerint őket működésükben s kivált pedig a törvények sikeres foganatosítása körül támogassák.

*** Lapunk mai tárczáját** ma fogják a szegedi Dugonics társaságban fölolvadni s mi szerző szivességéből azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy már most közölhetjük lapunkban.

*** Még egyszer a Népkonyháról.** Multkori cikkekünknek úgy látszik nem marad el a kellő sikere, amennyiben a tegnapi nap folyamán Nagyvárad két nemeslelkű ember barátja Schiffner Ede és Palotay László l. sz. kanonokok 50 50 frtot küldtek a Nogáll-féle szent Vincze-intézeti népkonyha számára. — Adományokat e célra lapunk szerkesztősége is szívesen közvetít.

*** Zászlószentelés.** Vasárnap szentelték fel, — mint említettük — a Nogáll-utcai szent Vincze-intézetben a Jézus szent Szive társulatnak zászlaját. A zászló, melyet közadakozásból szereztek be s 120 frtba került, fehér selyem-damasztból készült s valóban gyönyörű. A zászlóanya báró Gerliczy Felixné csillagkeresztes hölgy. Unokái betegsége miatt nem jelenhetett meg; s helyettesítette őt ez alkalommal Sal Ferencz polgármesterné. A templom teljesen megtelt közönséggel; ott voltak az intézet régi és újabb tanítványai, azonkívül nagy számmal voltak hölgyek a társadalom előkelőségei közül. A szt. misét és a zászló-szentelést N e m e s k e y Andor plébános és társulati igazgató végezte, ugyanő tartott megható szentbeszédet, mely sokak szemébe könnyet csalt. Örvendtünk mindnyájan, hogy a társulat végre egy szép zászlót szerezhetett.

*** Muzeum-bál.** A »Muzeum-bált« rendező bizottság kebeléből kiküldött választmány tegnap délután gyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy a bál február hó 11-én lesz a Fekete Sasban. A meghívók egy régi szakadozott okmányhoz fognak hasonlítani s ezért gyűrődött rongyos barnás színű papírra lesznek nyomtatva czimeres iniciálékkal és színes nyomásban. Persze azért a papír a legfinomabb hollandi meritett kartonból való lesz, csak külsőleg fog úgy kinézni, mintha már pár száz éves lenne. A tánczrendek hasonlóan igen diszes kivitelűek lesznek s szintén valami ó-kori jelleggel fognak bírni s ez okból a bizottság egyik előkelő bécsi czéggel már alkudozásba lépett. A bál terem az Ipolyi muzeumból való gobeliszek és szőnyegekkel lesz feldisztatva. A terem négy szegletén pedig a régészeti muzeumból való szebb

fegyverekből, kardokból s zászlókból gulák lesznek felállítva. Az egész terem és lépcsőház pedig élővirágokkal, fenyőkkel és pálmákkal lesz disztatva. A meghívók pár nap múlva szét fognak küldetni. A bál zártkörű lesz s az előjelek után következtetve egyike lesz az idei farsang legelibb mulatságainak. A tiszta jövedelem kizárólag az építendő muzeum alap tőkájének gyarapítására fog fordíthatni.

*** Eljegyzés.** Gr. Zichy Ferencz biharmegyei nagy birtokos gazdatisztjének, Mészáros Istvánnak szép és művelt leányát, Erzsikét tegnap jegyezte el Köppler Ferencz fiatal földbirtokos.

*** Birói vizsga.** Fekete Izidor, a nagyvárad 1. kir. tszék egyik szorgalmas aljegyzője a napokban tette le Budapesten kitűnő sikerrel a gyakorlati birói vizsgát.

*** Orvtámadás.** Bertsey György nagyvárad 1. ipartestületi elnök vasárnap este kissé későn tért haza lakására, ezért esengetnie kellett a hetesének, hogy kaput nyisson. A hetes, daczára annak, hogy a hosszan tartó csilingelést hallotta, jól megvárakoztatta a gazdáját. Ezért a szemtelenségért Marozsán Miklóst Bertsey lekorholta, aminek aztán az a szomoru következménye lett, hogy vissza feleselés közben leütötte a kenyéradóját. Bertsey lakosztályába menekült a támadó elől, aki az összes ablakok beverése után, elillant. Ezzel még nem elégedett meg Morzsán, hanem tegnap reggel meghuzódott a szinkör hátsó kapujában és boszut lihegve mondta: »megadod az árát, leveszem rólad a szemfedele!« Amig így boszut lihegve morfondirozott, megérkezett a várva-várt Bertsey és Marozsán mint egy vadállat az előre elkészített köröskövekkel dobálni kezdett. A véletlennek köszönhető Bertsey, hogy a felé dobott kövek közül egyik sem talált. Az orvtámadót aztán letartóztatták. Vádolt nem tagad semmit, csak azzal akarja magát megvédeni, hogy Bertsey ütötte meg őt először, pedig nem volt rá oka. S mert tudja, hogy az ő volt gazdája eddig minden eselődjét megverte, ő nem akart a többi sorsára jutni.

*** Zeneestély.** A »nagyvárad 1. zenekedvelők egyesülete« felterítés mellett tánczczal egybekötött zeneestélyét ma tartja a »Sas« nagytermében. Az estély igen sikerültnek ígérkezik. Nemesak az egyesület tagjai lesznek ott teljes számban, hanem a zene iránt érdeklődő és tánczolni szerető fiatalság nagy számmal lesz képviselve. Az estély kezdete 8 órakor.

*** A belügyminiszter** értesítette a megyei és városi törvényhatóságokat, miszerint tegye közhírré, — illetve szigoruan meghagyja, — hogy a gyermekágy láz meggátlása céljából a bábáknak oly foglalkozással, mely mellet kezeit rothad, vagy könnyen rothadó anyagokkal beszennyezheti, foglalkozni nem szabad. Ilyenek: a halottak mosása és öltöztetése, állatok nyúzása stb.

*** A nagyvárad 1. affér végtárgyalása.** Jól esnék meg nem emlékezni arról az országos skandalumról, mely harmadéve történt Nagyváradon. Akkor esett meg, hogy Ujlaki Antal újságíró izetlenkedéseért Beöthy Pál t. főjegyző és Bakacs Béla szolgabíró tettlegesen vettek elégtételt. Ujlaki büntügyi följelentést tett ellenük, melyet azonban a tárgyaláson visszavont. Mivel a följelentés szerint Ujlaki 8 napon túl terjedő sérelmeket szenvedett, az eljárást hivatalból folytatták. Két orvosi vélemény áll most a bíróság előtt. A törvényszéki orvos 8 napon belüli sérelmeket konstataált Ujlakin, ellenben 2 orvos 15 napig terjedő gyógyulási időt

szabott meg véleményében. A törvényszék ezért az eljárás folytatására utasította a járásbíró-ságot. A tárgyalás ez ügyben f. hó 20-án lesz Farkas Gerő albiró előtt.

* **Nyomdász-gyűlés.** A »Magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők egylete«-nek nagyvárad kerülete vasárnap délelőtt fél 11 órakor tartotta rendes évi közgyűlését a »Zöldfa«-kis termében. A gyűlés a lehető legzajosabb lefolyású volt, mivel ez alkalommal ejtetett meg a tisztújítás is. Pénztárnok és jegyző évi jelentéseinek felolvasása után következett a szavazás, mely az alábbi eredményt mutatta fel, megválasztottak csak egy szótöbbséggel elnöknek: Freund Lajos nyomdatulajdonos, alelnöknek: Kemény Ignác, pénztárnoknak: Grósz Mórítz, jegyzőnek: Weisz Bernáth, könyvtárnoknak Simon Jakab és 8 választmányi tag. Tárgyaltattott ezután egy önképzőköri helyiség kibérlése, hol a tagok kellő szórakozást találhassanak és határozatba ment, hogy február 1-én az iparos ifjak önk. köréből kilépnek és megalakítják saját önk. körüket. Az idő előrehaladottsága miatt a gyűlés többi pontjai a vasárnap tartandó újabb gyűlésre halasztottak. Ámbár mint értesülünk több szabálytalanság miatt a szavazás ellen óvás emeltetett és így valószínűleg új választás lesz elrendelve.

* **A gyulai Pál napi vásárról** kedvezőtlen tudósítást hozhatunk. A gazdáknak egyedüli reménye volt ez a vásár, mely Biharmegye jó részét piaczn látja. A sertés ára, melyet a depresszió eddig megkímélt, óriási módon hanyatlott. Felhajtottak 43.000 drb sertést. Elkelt I. minőségű 5 negyedéves süldő: 35—37 kr. II minőségű 5 negyedéves süldő 130—150 kg. per 50—35 kr. III. minőségű 28—32 kr., élősúly 4% levonással. Két évesek és öregek elhanyagolva 26—32 krt értek el.

* **Derecskén** vasárnap temették el nádudvari Balogh János postafőnököt. A temetés nagy részvét mellett ment végbe.

* **Birtokeladás.** Báró Podmaniczky Gyula nagybirtokos Ilosva, Lompért, Hidvég és Győrtelekből álló birtokát eladta Sümeghi Ferencz nagybirtokosnak.

* **Uj vízvezeteki tüzcsap.** Tegnap délután 3 órakor érdekes próbát tartott a városi főmérnöki hivatal s a tűzoltó főparancsnokság a Széchényi-téren. Ez alkalommal próbálták ki ugyanis az új vízvezeteki csapokat, melyeket tüzveszély esetén használni fognak. Az új csapok úgy vannak szerkesztve, hogy egy ember is a legnagyobb könnyűséggel kezelheti s egyszerre két sugárból jön a víz. A próba kitünően sikerült, a mennyiben az egyik hidrauszta rácsavart csapból két hatalmas víz sugár szökelt ki mintegy 15 méter magasságra. Az érdekes próba, melynek sok nézője akadt, annyira kielégítette a szakértőket, hogy elhatározták, 6 darab ilyen tüzcsapot a tűzoltóság részére állandó használatra megrendelni.

* **Utazás az éjszakai sarkra.** Christiániából f. évi május 2-án Pike angol tengerész kapitány vezérlete alatt egy expedíció fog elindulni, mely csupa dán tengerészekből áll. — Az expedíció célja az éjszakai sark elérése, hová még eddig egyetlen embernek sem sikerült eljutnia.

* **Prédára leső cigányasszonyok.** Botrányos dolgot beszélt el tegnap szerkesztőségünkben egy Kálvária-utcai kereskedő. Nem kevesebbről van szó, minthogy a körösparti iskolába igyekező leánykákat leselkedő cigány asszonyok támadják meg és fülbevalóiktól igyekeznek megfosztani. A panaszkodó kereskedőnek gyermeke is hasonló megtámadtatásnak volt kitéve és kéri ezúton is a rendőrséget, hogy a sakálok ellen tartson egy kis razziaát.

* **Nagyvárad város iskolaszéke** előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a helyettesítés és a jegyzői teendők végzésére állandó tanerőt alkalmazzon a város a községi iskoláknál. Kéri, hogy a helyettesítő tanár fizetése 600 forint

legyen s 200 frt lakbért kapjon. Képesítés tekintetében az új tanerő polgári iskolai tanári oklevéllel bírjon. Végezné pedig az összes községi elemi fiu és polgári iskoláknál a helyettesítéseket s az irodai teendőket, az új tanár fizetése lenne a tornatanárok részére a költségvetésbe felvett 700 frt s az írnök 100 frt fizetése. Ez előterjesztésre a főszámvevő a következő javaslatot terjesztette elő: Szükséges az új tanerő alkalmazása; az előterjesztést magévá teszi s az állás szervezéséhez hozzájárul. Csak azt tartja kizárhatatlannak, hogy f. év január hó 1-től szerveztessék az állás, mert a költségvetésben e célra fedezet nincs; van kiegészítő alkalmazására 360 frt, de ez kevés. Azonkívül az idő előrehaladott, s míg a szükséges lépéseket megteszik, hónapok telnek be. Oda konkludál tehát a javaslat, hogy az új állás az 1895./96. tanév elejére szerveztessék. Ezzel kapcsolatosan megszüntetik a tornatanítás külön díjaztatása helyettesítőkért fizetett külön díjakat.

* **Se pénz, se ló, se cigány.** Mester István p. ujlaki lakos felült egy megunt gebe hátára és belovagolt a nagyvárad hetivásárra. Lefizette az antrét, és kinalgatta a szürkét mindenkinek, aki szemet vetett rá — már tudni illik az áruba bocsátott gebére. De hát rosz vásár volt: nem akadt vevő egész tegnap délutáni 4 óráig, ez is csak egy cigány volt, aki rettenetesen csapkodott a Mester uram markába. Mikor már meg volt az egyezés, a cigány bevallotta, hogy nincs pénze, hanem azért megveszi a lovat. Ad egy szerződést és Mester uram meg tartsa meg a vételár lefizetéseig a »paksus«-t. Mester uram, nagy mester, minden áron szeretett volna szabadulni a rokkant paripától, hát rá állott az alku záradékára is. Bementek a koresmába és a koresmáros jogi tudományára appellálva, megcsinálták a szerződést. Aláírták annak módja és rendje szerint és Mester uram zsebre vágta a szerződést, a cigány meg felült a gebére és elvágatott. Mikor már a városba ért az eladó, eszébe jutott, hogy jó volna megnézni, vajjon a cigány is aláírta az ő szerződését és majd kővé meredt bámulataiban, mikor az összehajtott papírost szétbontotta: nem volt rajta egy betű sem; tiszta volt, mintha csak most hozták volna ki a boltból. Szaladt a rendőrséghez és mutatta a szerződést, melyről elrepült minden betű, mint elrepült a cigány a lóval együtt. Azon boszankodik a felültetett atyafi legjobban, hogy azt sem tudja, hogy hívják a csaló cigányt.

* **Ismeretlen szőlőbetegség.** Wolf Lipót s fiaai kismártoni borkeskeskedő cégnek Ruszt város határában levő szőlőjében s szőlővessző iskolájában egy eddig ismeretlen szőlőbetegség észleltetett. Addig is, míg a betegség neme megállapítható lesz s a kellő óvintézkedések meg nem tétetnek földmivelésügyi miniszter a ruszti szőlőtelepről, valamint Ruszt város határából, megtiltotta a szőlővessző behozatalát.

* **Telefon Andacs és Csobánhid között.** Sternthal és Gyémánt P.-Andacsi illetve Csobánhidi birtokosok ezen két pusztá között a távbeszélő felállítását kérelmezték az alispánnál.

* **Jóváhagyott alapszabály.** M. kir. belügyminiszter az okányi II-ik temetkezési egyesület alapszabályait jóváhagyta.

* **Baleset a rosz kövezet miatt.** A vízvezeteki munkálatok már be vannak fejezve, de azért a nagy munka nyomai — sajnos — még minden utcában észlelhetők. A felszedett kövezet oly kritikán alóli módon lett visszahelyezve, hogy az ember hálát adhat az istennek, ha ép-kézlabbal hazakerül, különösen este és különösen ha a gáznaptár boszantására borult idő keletkezik és a légszuszamlópákat azért mégis csak előírás szerint gyújtják fel akkor, mikor a hold már kikerül a fellegek mögül és különben is világos van. S u c h y Vilmos utazó-

ügynök lesz hivatva erről a nagyvárad nevezetességről hü ismertetést adni körutjában, mert tegnap majd az egyik szemét vesztette e miatt. A rosszul visszahelyezett kövezeten elesett és oly szerencsétlenül, hogy az egyik szemébe bele-szuródott az esernyő drótja. Panaszt tett e miatt és tovább utazott.

* **Statisztika.** A nagyvárad ev. ref. egyházban a mult 1894. évben 183 pár lépett törvényes házasságra, s ezek közül vegyes 58 pár. Született fi 249, nő 223, együtt 472. Meghalt fi 251, nő 183, együtt 434. — A neolog izraelita hitközségnél az 184. évben 26 házasságot kötöttek. Kettőt-kettőt április, június, augusztus, október, november és december hónapokban, márciusban 3-, májusban 4-, júliusban 6-ot. Elvett 21 legény 21 hajadont, 2 özvegy 2 özvegyet, 1 özvegyasszony 1 legényt. Halál által felbomlott 13 házasság. Házasságra lépett 24 éven aluli férfi ugyanily koru nővel: 1, 41—50 éves koru férfi 31—40 éves nővel: 2, 41—50 éves nővel: 1 esetben. Született 23 fiu s 20 leány, összesen 43. Törvényes: 21 fiu, 20 leány, összesen 41. Törvénytelen 2 fiu. Ikrék születtek 1 esetben és pedig 2 leány (!) Meghalt 14 fi, 15 leány, összesen 29. Öt éven aluli 5 fiu 2 leány: 7; öt éven felüli nem házas: 12 fiu, 1 leány, házas: 6 férfi, 7 nő, 1 özvegy férfi s 5 özvegy nő. 60 éven felüli meghalt 5 férfi 9 nő, összesen 13.

* **Fodrász-bál.** Vasárnap este tartotta meg a helybeli fodrász-íjűség egy része táncmulatságát a »Zöldfa« szálloda szépen feldiszitett nagy termében, mely a lehető legkedélyesebb hangulatban folyt le. A négyeseket 50—60 pár tánczolta Brittig Jakab ügyes rendezése mellett. Említésre méltók az igen csinos tánczrendek, melylyel a rendezőség meglepte a jelenlévő hölgyeket. A zenét Rácz Jóska szolgáltatta. A mulatságnak csak a reggeli órák vetettek véget, midőn is mindannyian egy kedves nap emlékével tértek haza.

* **Megszűnt járvány.** Máramaros vármegyében az oly nagy mérvben fellépett kolera megszűnt. Most ezen körülményt belügyminiszter ur vármegyeszerte tudatja.

* **Pályázat.** A belényesi járás főszolgabírója Belényes községnél egy évi 300 frt javadalmazással ellátott írnöki állásra pályázatot hirdet. A kérvények f. évi január 29-éig hozzá nyújtandók be.

* **Nagy vadászatot** fognak tartani a napokban báró Königswarder Herman csabaesüdi földbirtokán, melyre megyénk előkelősége közzül számosan hivatalosak. — Részt vesznek: dr. Beöthy László főispán, Szunyogh Péter alispán, dr. Beöthy Pál, Balázsházy Iván, Torma Lajos, Örley Kálmán, dr. Márkus László, Csernecsy István, Kiss Elek s még számosabban.

* **Göröngyös utca.** A Kőfaragó-utcáról van szó, melyet a vízvezeteki esővek lerakása alkalmával úgy össze-vissza turkáltak a munkások, hogy az egész utca csupa gödör. A bérkocsisok már hetek óta rettegve kerülik el a Kőfaragó-utczát, vagy ha ezt nem teheték, megesett, hogy némelykor felemelt taksát követeltek attól a szerencsétlen passenger-tól, kit csillaga a legsötétebb (és legsárosabb) Kőfaragó utczára vezérelt, mert azt mondják, hogy a ló és koci örökös veszélyben forognak, az előbbinek lába, az utóbbinak pedig kereké levén törékeny. — A számalomra méltó utas pedig, ki nek a míg a koci az utczán végig megy, épen 75-ször van alkalma nyelvét önkénytelenül leharapni a folytonos rázás következtében, vagy fizet mint a katonatiszt, vagy pedig áldja a városi tanácsot, mely oly jószívű, hogy a biztosító társaságoknak óriási hasznokat csinál, mivel már újabb időben senki sem merészel kocsiba ülni a Kőfaragó-utczán, a nélkül, hogy előbb magát baleset ellen ne biztosítsa. — A göröngyös utczának tegnap egy újabb áldozata volt. A Janky-féle »Hygieia« szikvizet koci ugyanis csendesen haladt az utczán, mikor egyszerre csak a kocsis a földön találta magát egy láda szikvizet üveg széttört cserepei között. Hogy azután miféle rögtönzött áldást hullatott a szerencsétlen flótás a városi főmérnök urra, arról jobb lesz hallgatni. — Pedig az egész ba-

jon néhány munkás egy pár óra alatt gyökere-
sen segíthetne.

* **Tasnádon**, az Érmellék fővárosában
nagyban folynak az előkészületek a február 2-án
rendezendő táncszertélyre, mely hangversenyyel
lesz egybekötve. Ugyanott Szöllőssy Máté orvos
a közelebbi napokban elhalt. Dr. Józsa György
kir. daróczi körorvos állomásáról lemondott és
lakását Tasnádra tette át.

* **Ágnes asszony a kóterben.** Tóth János Hamza
Ágnessel együtt szokott a vásárookra járni, nem azért,
mintha valami eladni, vagy venni valójuk lenne, hanem
alkalomra lesnek, hogy lophassanak. Tegnap egy zsák
almával akartak szerencsét próbálni, de rajta vesztettek
és ezért a szövetséges társakat a kóterbe zárták. — Ez
ugyan nagyon közönséges történet volna, ha Ágnes asz-
szony egy kis furfanggal meg nem fűszerezi vala. Mikor
rácsukták az ajtót éktelenül elkezdett ordítani, hogy nyis-
sák ki hamar, mert különben baj lesz; kettő helyett há-
rom foglyot kell a rendőrbiztos ur elébe állítani. A kul-
csos megijedt a fenyegetésre és a vajudó (?) asszonyt
elkísértette a bábaképezdebe, ahol a kellő vizsgálat után
kijelentették, hogy nincsen baja, csak nagyon vágyakoz-
zik a friss levegőre.

* **Szökés párosan — hazatérés koffer
nélkül.** A napokban megirtuk már, hogy annak
a lóvásártéri szerelmi históriának vége szakadt,
mert a Rózácska kényszerutlevéllel visszatért,
még pedig egyedül a szülői házhoz. Mint érte-
sülünk, a regénynek nagyon komoly folytatása
van, mert a pinczér ur Kolozsvárról az elcsá-
bitott leány kofferjével és pénzével együtt meg-
szökött, mikor neszét vette, hogy az »imádott«-
ját reklamálják. Most meg őt reklamálják.

* **»Nem tudom.«** Póler rendőr tegnap a
Szent-László-téren egy részeg embert talált, a
ki hortyogva aludta a boldogok álmát. Nagy-
nehezen beszállították illetékes helyére: a rend-
őrséghez. Mikor a rbiztos előtt támogatták,
lehorgasztott fővel panaszt emelt:

— Megraboltak biztos ur; megraboltak!
— Kicsoda? kérdezte tőle a panasz fel-
vevő tisztviselő.

— Nem tudom!
— Hogy hívják magát?
— Nem tudom!
— Mennyi pénze volt?
— Nem tudom!
— No ha semmit se tud, hát le kell vinni,
uiig megjön az emlékező tehetsége.

* **Rendőri apró hírek.** Kutschera Já-
nos véstői cipésznek jobb lett volna a kapta
fa mellett maradni akkor is, mikor a W. S.
tanácsára az ördög bibliáját kezdték forgatni
egyik fosztogató műhelyben. 135 frtot »nyert«
el tőle a monogrammos gavallér és most si-
ránkozik, hogy Véstőn meztláb kell majd járni,
mert nincs az egyetlen cipészének bőre va-
lója. — Füstölt hus nagyon jó savanyu pa-
szulylyal, meg czika káposztával és az ember
ha ráéhezik, onnan veszi, ahonnan lehet. Így
gondolkozott az az enyvesközű pernahajder, aki
tegnapra virradó éjjel Hoffmann Gusztávné ká-
rára jó csomó, pirosra füstölt hust emelt el és
akinek ugyancsak keresik a nyomát. — »Me-
gyilkollak, ha pénzt nem adsz« ezzel ijeszt-
gette S. Salamon sógorát: Öhlbaum Farkast.
Öhlbaum felzúgította a fenyegetőt, de aztán
elersztették. — Héber Ferencz, vallására
nézve római katolikus, foglalkozására nézve
favágó, rövid uton — a vasuti sineken keresz-
tül akart lakására térni, de hát nem engedték,
mert tiltja a rend. Ezért az örökkel összekap-
pott, verekedett és mert töltött revolver is volt
nála, elszállították a kapitányi hivatalnál. —
Megint a »Csuka«-koreszmáról van szó,
ahol drága a csók. Gliga Tógyernek veszett el
ezuttal a pénze. A tettesek most az egyszer
kézrekerültek.

* **Majolikafestés és czimbalomjáték** tanítására ajánl-
kozik egy intelligens uri hölgy. A t. cz. közönség ez
iránybani tudakozódásait szívesen közvetíti a szerkesz-
tőség.

Egy felség folyamodvány.

Horváth Ödön órás, kinek a főteczán
volt üzlete és aki ellen tavaly ősszel a cső-
döt a nagyváradi kir. törvényszék elrendelte, a
szükség nyomasztó hatása alatt egy felség fo-

lyamodványt nyújtott be a kabinetirodához,
melyet a belügyminiszter utján Nagyvárad-
város polgármesteri hivatalához küldött le vé-
leményezés végett. A felség folyamodvány egy
üzleti levélpapíron megírva a következő:

Felséges »I.« Ferencz József apostolyi
Királyunk!

Ézer bocsánat kéréssel járulok Felséges
Urunk színe elő azon alázatos kérelemmel mel-
lékelve »Nagyváradi« számot, azon megjegy-
zéssel, édes Atyám korán meghalt, így saját
ön erőmből felküzdöttem magam arra, hogy ön
álló lettem, sőt Öcsém a Horváth Lajos, a
Ferencz József 16-ik ezred es. huszár tiszt-
helyettese, mindig pénzel segítettem, mind ez
ideig, de ez után képtelen vagyok, még pedig
a nyár folyamán itt működő Leszkay szintár-
sulat primadonnájának Sugár Aranka hugát,
megszerettem, és viszont szeretett feleségül
vettem és ki tért a zsidó hitből, erre az
órásk megharaguttak, tudatták a Budapesti
Stern Antal S órás czéggel oly színben, mintha
színészne lenne, pedig nem való, elég volt a
czégnék táviratilag felhívott azon kérdéssel, mi-
után szegény lányt vett el, irjon alá egy nyil-
latkozott ön levő árak bizománytárul van-
nak, meg tettem, mert ha hitelezett én biz-
tam benne és mind ezek daczára én áprilban
vettem, váltóra, ő a czég utólag írta alá velem
másnap már végre hajtatott, így estem áldozat-
túl, azon alázatos kéréssel járulok számolya
elő, huszár tiszthelyetes öcsém a hadsereg leg-
joba vivésza, nekem büszkeségem, hogy ő fel-
sége apostolyi királyunknak tovább is mint
derék katona szolgálja amit hüen meg is tart,
azon kéréssel, hogy öcsémet és nőmet tovább
fenn tarthassak, esedezve kérem, nyujtson mó-
dot mikor és hogyan juthatnék váltó
alakjában 2000 frthoz, azon kikötés-
sel, hogy részletekben és pontosan fo-
gom fizetni, hogy az üzletet újból kinyit-
hassam, tőbb Öcsémről és magamról informá-
ciót szerezni hogy becsületes voltunkrul meg-
győződjön, amit örök hálával is kérni fogjuk
ezután és az Isten sokáig éltesse.

Maradok felséges urunknak hűséges alatt
valója

Isten velünk

Horváth Ödön.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár elé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Irodalom és művészet.

Sétahangverseny.

A XII-ik sétahangversenyt e hó 20-án tar-
totta meg a 37-ik ezred zenekara a »Fekete
Sas« nagytermében. Zsufolásig megtöltötte a
termet a valóban distinguált közönség, s azt
hiszem sokan lehettek ott, kiknek merész vágyai
egy nagyobb terem felé irányultak és még több-
ben kik ülőhelyek után áhitóztak. — Ez utóbbi
pontra nézve véleményünk az egész hangverseny
folyamán megmaradt, daczára annak, hogy az
egyik sarokban levő lóca hangos recsegése
fényesen beigazolta, hogy ülni ugyan jó, de csak
ugy, ha az ember szolid alkotmányra helyez-
kedik. — A hangverseny műsor kimagasló pont-
jait képezték: az Anitras-táncz, Grieg-től, »Az
eladott menyasszony« Smetanától s a »Miniatur«-
polka Bachó karmestertől. — Ez utóbbi igen
kedves s ügyes volt. Megérdemelte a tapsot. —
»Az eladott menyasszony« zenéje klasszikus
magaslaton áll. Tiszta thematikus szerkezete
bámulatosan egyesíti magában a finomságot,

szelidséget s hatalmas finaléja pedig markáns
és erőteljes. — Sehohsem volt benne banálítás.
— A kik a Smetani név jelentését anyanyelvök-
ből ismerik, azok megtalálhatták a compositio-
ban ugyanazon nemzet jelleg erős kidomboro-
dását. — Befejezésül a »Bécsi keringő« ballet-
ből egyveleg adatott elő. — Az efféle dolgok
zenei érzékének méltatásától elvből jobb tartóz-
kodni. — Zenei karrikaturák. — Talán abszur-
dumok is. — Uj meg uj ellentétes hangulatok
egymás mellé állítása legfeljebb komikus hatás
előidőzésére alkalmas, sőt a mennyiben a hall-
gatót hangulatából folyton kizökkenti s zavarja,
még egy kissé bosszantó is. — Vigasztalásul
azonban megjegyzem, hogy a benne előforduló
»csárdás« egészen sikerült s igazi magyar csárdás
volt, s meg lehetett elégedve vele az a szép
asszony is, ki ott körülöttem már előre erre
volt kíváncsi. — Én ugyan elég udvariatlan
voltam arra, hogy elfeledtem megkérdezni. —
A Hunyadi indulóra vonatkozólag csak annyit
mondok, hogy egyik tisztelt hazafi szomszédom
ugy találta, hogy egy kissé »rövidre fogták«. —
És lehet, hogy igaza van. — G.

— **Székely Sámuel** lapjának a Politikai
Hetiszemlének e heti száma a következő tartal-
ommal jelent meg: A paczifikáció kormánya.
Irta R. — Belföld. A trónöröklés kérdése. (Fe-
lelet a czáfolatra.) — Uj kormány. Irta Veritas.
— Felvonulás előtt. Külföld. Casimir Perier. —
Felix Faure. Irta Székely Sámuel. — Társada-
lom. A gyermek védelem. Irta Malcomes Gizella
báróné. Közoktatás. Ipariskoláink 1894-ben. Irta
dr. Váli Béla. Nemzeti és kozmopolita szellem
az irodalomban. Irta Cassius. — A Hétről.

— **A Herkó Páternek**, ennek az egyetlen
kath. élelclapnak e heti száma is igen eleven és
gazdag tartalommal jelent meg.

— **A kath. Hitvédelmi Folyóiratból** most
jelent meg az ez évi első szám a következő
tartalommal. 1. Multadban nincs öröm
(Ujévi reflexziók) Irta: Keményfy Dániel. 2.
Protest. következetesség s vele szemben a ka-
tholicizmus. Irta: Rusztikus. 3. Modern sze-
gényiség s az evangélium. Irta: Prohászka Ot-
tokár. 4. Mi katolikusok. 5. Megtértek csar-
noka. Pfeil Antal gróf. 6. Esztergomtól. 7. Iro-
dalom. 8. Vegyesek. 9. Neuville Delfine: A fran-
czia forradalom templom fosztogatói.

EGYLETEK.

—
Nagyváradi hereskedelmi- és ipar-kamara.
185./1895. sz.

Értesítés.

Van szerencsénk az érdekelt üzlet-tulajdo-
nosokat értesíteni, hogy Piszczek Albert és
társa lipcei czég egy az oroszország be- kivi-
tel kereskedelemről szerkesztett czimtárat adott
ki, mely a nevezett országgal kereskedelmi vi-
szonyban lévő köröknek nagy szolgálatot van
hivatva tenni. A munka előfizetési ára 15
márka.

Miről az érdekelteket azzal van szerencsénk
értesíteni, hogy a fenti czimtár bővebb ismer-
tetését a kamara hivatalánál a hivatalos órák
délelőtt 8 órától délután 2 óráig bárki meg-
tekintheti.

Nagyváradon, 1895. január hó 19-én.

A nagyváradi kereskedelmi- és iparkamara:

Janky József,
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos,
titkár.

326./1895. sz.

Értesítés.

A szerb pénzügyminiszter a m. kir. keres-
kedelemügyi miniszter közbenjárására utasította
a szerb vámhivatalokat, hogy a Magyarorszá-
ból kiszállított eczet esenciák után tekintet
nélkül, hogy azok hordókban vagy palaczkok-
ban vitetnek-e be 10 klggrammonként 5 dinár
szerződéses vámot szedjenek.

Miről az érdekelteket azzal van szeren-

csénk értesíteni, hogy bővebb felvilágosítások a hivatalos órák alatt a kamara helyiségében nyerhetők.

Nagyvárad, 1895. január hó 19-én.

A nagyvárad kereshedelmi- és ipar-kamara:

Janky József,
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos,
titkár.

345./1895. sz.

Értesítés.

Az orosz császári kormány az Oroszországgal kötött kereskedelmi szerződésünkben részünkre biztosított legnagyobb kedvezmény alapján kereskedelmi utazóinkra is kiterjedő rendeltetett bocsátott ki.

Eszerint a kereskedelmi utazók az orosz területre való léptükkor kötelesek a vámhivatalnál a kereskedelmi alkalmazottak számára megállapított I. osztályú iparigazolványt váltani s ennek adóját megfizetni. Ez igazolvány az utlevélhez csatolva a legelső kincstári hivatalnál bemutatandó. Az utazók árumintái vámmentesek, ha 6 hó alatt ismét kiszállítatnak. Bejegyzett cégek zsidó vallású kereskedelmi utazóinak utlevelei az orosz consulatusok által láttaozandók s e végből az illető cég igazolványa is előmutatandó.

Miről az érdekelteket azzal van szerencsénk értesíteni, hogy a körrendelet teljes szövege a hivatalos órák alatt délelőtt 8 órától délután 2 óráig a kamara helyiségében megtekinthetők.

Nagyvárad, 1895. január 19.

A nagyvárad kereshedelmi- és ipar-kamara:

Janky József,
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos,
titkár.

REGENY-CSARNOK.

Kisértés.

La Rosée elbeszélése.

(4.)

Fordította: Veress Zsigmond.

(Folytatás.)

— S pedig úgy van, — szolt közbe hevesen — ha én nyomorult szobáskámon végig nézek, mindig az jut eszembe: Istenem, mily egyszerű lenne, ha pompás szobákkal rendelkezném. A kis lakásban úgy érzem magam, mintha megkellene fuladnom. Ha egy fogatot látok, mely előttem tova robog, mindig eszembe jut: Mily egyszerű lehet az, ily kényelmesen ide s tova röppitetni! Röviden, elég nyomorúság az nekem, ha látnom kell a mások bővelkedését.

— És te mégis igent mondtál, midőn a kezdet kértem.

— Természetesen; mert először is te tetzel nekem, másodsor, mert tudom, hogy te becsületesen gondolkodol, s harmadsor, mert láttam határozottan, hogy szeretsz.

— De tudhattad, hogy nem adhatok neked gazdagságot.

— Fájdalom; de hát nekem sem volt, a kiből válogathattam volna, — ingerkedett Charlotte.

— Nagyon őszinte vagy. Nagyon le vagyok kötelezve neked ez igazmondásodért, melyről még fogalmam sem volt.

— S még bántja őt, hogy becsületesnek és jónak találom. Mily igazságtalanok a férfiak. De hiszen az lehetetlen, hogy egy ép érzékű ember az eszét eldobja. Határozottan meg vagyok győződve, hogy holnap te is ép úgy fogsz gondolkozni, mint én.

De Charlotte tévedett, Marechal az egész éjszakát álom nélkül töltötte, lelke lázban volt, nem tudott kedvességével együtt érezni, sőt úgy érezte, hogy ebben a tekintetben véleményeik nagyon távol állnak egymástól. Marechal évek óta szerette Charlottet s minden boldogság utáni vágya benne összpontosult. A legutóbbi beszélgetés azonban nagyon lehűtötte. Ami neki szent volt, azt ő kinevette; s sürgetései, hogy a Norton lány kérését elfogadja, nagyon visszatetszett

neki. Másnap s azután való napon is erősen vitatkozott Charlotteval arról a dolgról, s minden alkalommal csalódással távozott tőle. Charlotte nem vette észre, hogy Marechal eltávolítja magától, sőt a mindég rövidebbé váló ellenvetések fölbátorították, reménykedett, hogy még rábeszélheti arra, hogy a kínálkozó szerencsét megragadja. S csakugyan Marechal kezdte megadni magát. Azt világosan látta, hogy ha Charlottet nevére akarja tenni, az ő szük, szerény viszonyai közre semmi esetre sem viheti őt. Még soha sem tűnt föl az neki oly nagyon, mint most, hogy Charlotte lelke mennyire csüng a pénzen. S miért ne fogadhatná el az ő szerencsétlen lánykájának ajánlatát? Kedvese rábeszélő tehetsége, amely kezdetben oly ellenszenvesnek tűnt föl, kezdett lassankint hatással lenni rá.

— Ha nem a Norton kisasszony hó ohaját utasítanám el — gondolta Marechal — nem volnék képes magamat rászáni... kezeit homlokára tapasztotta.

Emlékei azon szobába vezették, hol őt először látta. Azt hitte, hogy most is azt az erős rózsáillatot leheli be, mely őt körül özönlötte, midőn szobájába lépett; látta a halvány, elgyöngült lányt, aki csak nagy fáradtsággal tudott fölemelkedni a pamlagról. Az élőhalott, gondolta ő s ohaja után tudakozott. Mily világosan és röviden közölt vele mindent. Úgy nézett rá szemével, mintha tőle várna segítséget, de bármennyire járt is utána a dolognak, bármennyit is kutatott a törvénykönyvekben, az mind hasztalan volt.

Kinosan érezte, hogy annak a bizalomnak, melyet belé helyezett, nem tud megfelelni. S aztán eszébe jutott az a rémület, mely őt elfogta, midőn kezét fölajánlotta.

Hogy fog erről itélni a világ?! Csak másodsorban gondolt erre, akkor, midőn magával már meglehetősen tisztában volt. A világ talán azt fogja mondani, hogy a szegény beteg szerelmes lett bele — mert még is csak szép férfi, aki jelent valamit a nők szemében. A legtöbb ember ezt a házasságot érthetőnek fogja találni. De egyesek, és pedig a jobbak és nemesebbek szerencsevadásznak fogják nevezni.

— De mit gondolok én a mások véleményével; egész életemen át nem arra törekedtem-e, hogy mindenek előtt önmagam előtt igazoljam magamat? Természetesen ez csak addig volt, míg Charlottet megismertem, mert azóta inkább rá, mint magamra hallgatok. Soha se hittem volna, hogy egy asszony oly nagy befolyást tudjon gyakorolni egy férfira.

Az elhatározó napon dobogó szívvel ment Marechal a Norton kisasszonyhoz. A kisasszony mosolygott, s barátságosan nyújtá kezét felé.

— Meggondolta a dolgot? Beleegyezik?

— Marechal megfogva a leány hideg kezét halkán mondá:

— Igen.

— Ennek örvendek, — válaszolt a lányka élénken. Remélem, hogy nemsokára meg fog szabadulni tőlem. A mint ön már tudja, az orvosom azt tanácsolta, hogy Nizzába menjek. Kezdetben nem akartam ezt a tervet elfogadni; itthon akartam meghalni. De már hozzá szoktattam magam a gondolathoz... vágyódom a kék ég, a virágillat, s a felséges déli nap után. Hamarosan megtartjuk esküvőnkét s aztán azonnal elutazom. Az én személyem önt nem fogja zavarni.

Marechal bámulta azt a megadást, melylyel saját haláláról beszélt.

— Hová gondol most ön?

— Bámulom az ön nyugalomát; kegyed természet ellenesnek tűnik föl nekem.

— Pedig ön téved, — válaszolt a kisasszony, — mert az igaz, hogy egészséges embernek az elválás gondolata valami rémitő lehet, de másképp van az olyanoknál, kik mindig betegek. Az ilyenek vágyódnak a nyugalom, a megsemmisülés után.

— Mindezt el tudom képzelni, — viszonzá Marechal, — de most beszéljünk valami másról s értsük meg egymást. Ha kegyed az én nevemet csak pusztán alakiságból viseli is, de azt meg kell mondanom, nehogy rosszul itéljen felőlem. A mennyiben az ön kívánságába beleegyezem, annyiban a kötelességeket is magamra vállalom. Ezt nem engedem el. A meddig ön életben van, addig ön mellett fogok élni,

örködni. Ha ön ezen jogot elakarja tőlem venni, úgy nem határozhatom el magamat arra, hogy az ön ajánlatát elfogadjam. Kegyed engem földi javakban gazdaggá akar tenni, a legkevesebb a mit azért nyújthatok kegyednek az, hogy úgy fogok kegyedről gondoskodni, mintha testvérem volna.

— Köszönöm; ennyit soha sem mertem volna remélni.

— Testvérem Siegfried komoly esetekben helyettesíteni fog itt, — mondá Marechal — én azonnal az esküvő után Nizzába utazom, hogy ott egy kényelmes nyaralót béreljek ki a kegyed számára. Aztán majd oda költözünk.

— Oh, ez igen nagy áldozat lesz! — kiáltott föl a lány. — Nem, nem! Én erre nem gondoltam soha, midőn önt boldoggá akartam tenni.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A francia kormányváltozás.

Budapest, jan. 21. (Saját tud. táv.)

Az új kabinet valószínűleg a következőképpen fog megalakulni: Miniszterelnök és belügyminiszter: Bourgeois, hadügyminiszter Cavaignac, tengerészeti miniszter Humann tengernagy, kereskedelmi miniszter Doumer, közmunkaminiszter Peytral, icaszágügyminiszter Jullien, földmívelési miniszter Vezninac, közoktatásügyi miniszter Leygues, pénzügyminiszter Poincare és külügyminiszter Hanoteaux.

A francia elnökváltozás.

Budapest, jan. 21. (Saját tud. táv.)

Mercier hadügyminiszter ellen a hadsereg körében nagyon kedvezőtlen a hangulat egy rendelete miatt, a melyet még Casimir-Perier irt alá és az előléptetéseket tartalmazza. Ez a rendelet súlyosan éri azokat a tiszteteket, a kik nem a hadi iskoláról kerültek ki. Hire jár, hogy ez a rendelet heves, Casimir-Perier és Mercier elten irányuló vitát fog előidézni a parlamentben.

Egyáltalán az óhajtják, hogy Casimir-Perier ne szabaduljon könnyű szerrel. Ő annak idején államtitkár volt abban a minisztériumban, a mely a déli vasutal az ismeretes szerződéseket kötötte. Hir szerint követelik, hogy Casimir-Periert tanuként a törvényszék elé idézzék.

Ország-Világ.

○ Az elkerült tizenhármas szám. Szabadkán valami szórakozott gólyamadár tulságosan bőkezűen teljesítette kötelességét. Van ugyanis Szabadkán egy asszony, aki eddigelé már tizenkét gyermekkel ajándékozta meg a férjét. A derék családapa véghetetlenül megörült, mikor a tuzat szerencsésen együtt volt s mindnyájan jó egészségnek örvendettek. Annál kellemetlenebbül volt meglepve azonban, amikor egy szép napon — hiszen minden kellemetlen dolog egy szép napon szokott megtörténni — a felesége édes szót sugott a fülébe. Tizenhárom, tizenhárom — folyvást ez járt a fejében. Micsoda szerencsétlen szám ez a tizenhármas s nincs mód benne, hogy el lehessen kerülni! A bölcs természet ugyanis gondoskodott arról, hogy a tizenkettő uton konok következetességgel a tizenhárom következék. A válságos pillanat végre bekövetkezett s a szórakozott gólyamadár — nyilván tévedésből — három kis legényt tett bele a bölcsöbe. »Hármas ikrek!« kiáltott lelkesülten a sage femme. Tizenhárom, tizennégy, tizenöt, számolgatta rezignáltan a sokszoros családapa a mellénye

gombjain, ha ugyan volna a világon mellény ennyi gombbal. Az eset családanyai körökben kínos feltűnést keltett.

○ **Beomlott templom.** Szeghalmon, Békésmegyében végzetes katasztrófától szabadultak meg a református hívek. Istentisztelet volt az odon, múlt században épült templomban. A felekezet lelkésze Tatár János alig fejezte be beszédét, a hívek megindultak az ajtó felé, a mikor óriási menyörgéssel leszakadt az egész menyezet. A hívek ijedve futottak el a pusztulás helyéről, baja senkinek sem esett. A templomot a hatóság bezáratta.

○ **Bánffy Dezső báró vezetékneve.** A jelenlegi miniszterelnök családi neve tulajdonképpen nem Bánffy, hanem Losonczy volt. Egyik őse Tamás 1319-ben horvát bán volt s ezen Losonczy Tamás fiát nevezték bánfi-nak. Később a család a Bánffyt vezetéknevűl tartotta meg, míg a Losonczyt előnévűl viseli mai napig.

○ **Kolera.** Galicziából megint kolera-hírek érkeznek. Amint Bécsből táviratozzák, Galiczia tizenhárom községében huszonkét kolera-megbetegedés történt. Ezek közül négyen meghaltak és nyolczan meggyógyultak.

○ **Erzsébet királyné Mentoneban.** Erzsébet királyné tegnap Mentonéba utazott s itt hosszabb ideig fog tartózkodni, valószínűleg be várja a királyt, ki a válság végleges elmulása után szintén oda fog utazni, kipihenni fáradalmait.

○ **Nagy bánya-katasztrófa.** Angliában újra óriási bánya-katasztrófa történt. — Andley-ben (Stafords-hire) a víz elöntötte a tárnákat, a hol 250 munkás dolgozott. Soknak sikerült megmenekülnie, de mintegy 80 munkás, kik a bánya legmélyén dolgoztak, a vízbe fuladt.

○ **Háromszoros gyilkosság.** Mint Mezőcsáthról írják lapunknak, ismeretlen tettesek ott borzasztó gyilkosságot követtek el. Csele János iparosnak a házába törve a rablási szándékuknak ellenálló Csele Jánosnét, annak gyermekét s a szobába tartózkodó iparos tanulót agyonütötték, s azután a szekrényeket kikutatva, a megtalált harmincz forint készpénzzel megszöktek. A környéken állomásozó esendőrök az ismeretlen tetteseket erélyesen nyomozzák.

Közgazdaság.

Budapesti értéktőzsde, január 20. A mai vasárnapi magánforgalomban szilárd irányzat mellett osztrák hitelrészvény 410.30—411.30, magyar hitelrészvény 502.50—503.—, magyar leszámítoló- és pénzváltó-bank-részvény 309.75—310.—, jelzálog-hitelbank-részvény 294.75—295.—, rimamurányi vasmű-részvény 283.50—285.—, osztrák-magyar államvasuti részvény 397.50—398.40, városi villamos vasuti részvény 303.— forintjával köttetett és zárul osztrák hitelrészvény 411.20 forinton.

Szerkesztői üzenet.

Kíváncsinak. Nem árulhatjuk el, hogy ki lappang a »Bolygó« név alatt, de azt megmondhatjuk, hogy nem Faragó Zsigmond.

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apáczai-utca 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könyvnyomdai munkákra úgy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek; továbbá **diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák, névjegyek, gyászjelentések, bál meghívók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek, jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok,** valamint **falragaszok** legizlésebb kivitelben való előállítására, úgy fekete mint színes nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek és Megholtak anyakönyve, ezeknek kivonati iveri, Templomszámadási iveri, Bevétel- és Kiadás, Alapítványi jelentések,** stb. stb.

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen ujonnan a legdivatosabb és izlésebb betűkkel, valamint légszesz-motorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szives pártfogásába ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1894, december hóban.

(5) 0—15

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

— Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. —